Отримував комплектуючі з Німеччини: Підсанкційний білоруський завод "Планар" намагався обійти санкції Австралії, Великої Британії, Канади та США

Читать на русском

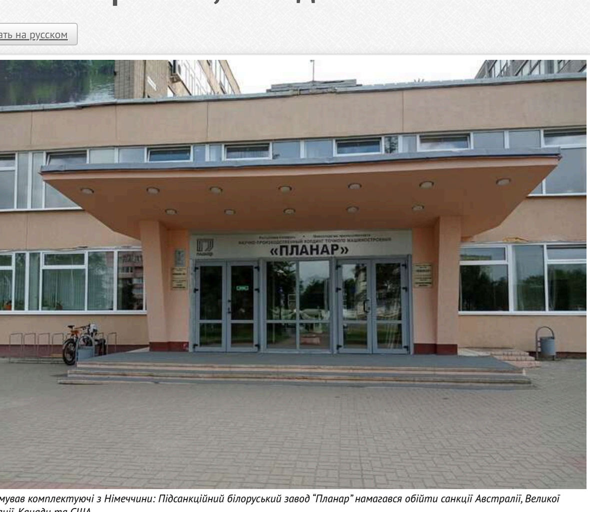

Отримував комплектуючі з Німеччини: Підсанкційний білоруський завод "Планар" намагався обійти санкції Австралії, Великої Британії, Канади та США

Білоруське підприємство "Планар" у 2023-2024 роках потрапило під санкції Австралії, Великої Британії, Канади та США за зв'язки з Росією. Минулого тижня його додали і до санкційного списку Євросоюзу. Нещодавно з'ясувалося, що держзавод спробував обійти обмеження, уклавши контракт з американською компанією на постачання напівпровідників.

Як стало відомо журналістам видання "Дзеркало" за допомогою BELPOL, "Планар" співпрацював і з компаніями з європейських країн. Розповідаємо, як підприємство отримувало потрібні товари за хитрими схемами.

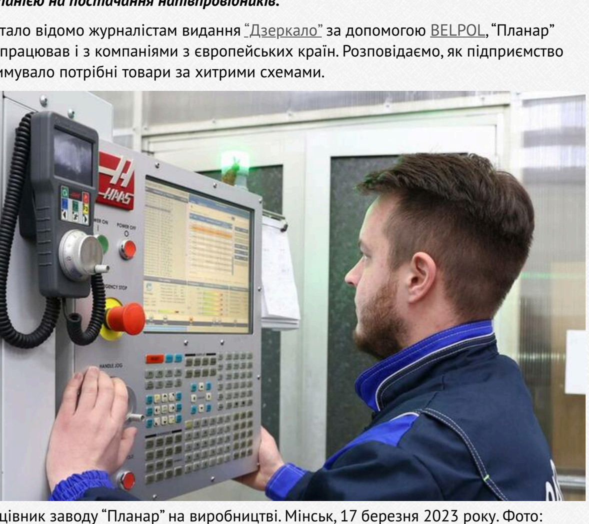

Працівник заводу "Планар" на виробництві. Мінськ, 17 березня 2023 року. Фото: пресслужба Олександра Лукашенка

Поставки для російської "оборонки"

"Планар" належить державі і займається мікроелектронним виробництвом. За словами Олександра Лукашенка, раніше цей завод був "серцем електронної промисловості СРСР".

Зараз підприємство випускає різне обладнання для виробництва інтегральних мікросхем. Наприклад, спеціальні установки для виробництва фотошаблонів. Говорячи простою мовою, це невеликі пластини зі скла або плівки, які використовують при виготовленні мікросхем.

Свою продукцію "Планар" відправляє не тільки на підсанкційний "Інтергал", який постачає мікросхеми на потреби російського Військово-промислового комплексу (журналісти-розслідувачі з'ясували, що білоруські мікросхеми використовували в таких ракетах, як "Іскандер" і "Калібр").

За інформацією BELPOL, підприємство активно співпрацює з Росією напряму. Об'єднання колишніх силовиків затверджує, що завод також виконував замовлення для Науково-дослідного інституту "Полюс" – провідного центру сусідньої країни в галузі лазерних технологій. Він входить до холдингу "Швабе" держкорпорації "Ростех". А той, у свою чергу, є ключовим постачальником зброї для армії РФ.

Тим часом сам генеральний директор "Планара" у вересні 2024 року визнавався, що підприємство працює за дев'ятьма "коопераційними проєктами", які фінансує Росія. Також у квітні минулого року стало відомо, що Росія виділила кредит у 2,8 мільярда рублів (приблизно 861 млн доларів за курсом Нацбанку на 1 квітня 2024 року) для нових виробництв у Білорусі. Основний упор зроблено на виробництво мікроелектроніки, освоювати гроші будуть "Інтеграл" і "Планар". На останньому їх витратять якраз на роботу з фотошаблонами.

Виробництво на "Планарі". Мінськ, 17 березня 2023 року. Фото: пресслужба Олександра Лукашенка

Гендиректор "Планара" Сергій Аваков у березні 2023-го говорив, що останніми роками партнерство з Росією "безумовно, пішло вгору", і що підприємство "законтрактоване до 2026 року". Уже у вересні 2024-го він хвастався, що завод працює 24/7 і досяг вражаючого зростання експорту. І так співпало, що це зростання почалося якраз з того моменту, як Росія вторглася в Україну.

Так, порівняно з 2021 роком, обсяги експорту в перший рік війни зросли вдвічі. У другий вони знову збільшилися вдвічі. У 2024-му ситуація залишалася незмінною.

-"За результатами першого півріччя темп зростання експорту склав 197% порівняно з аналогічним періодом минулого року, – запевняв Аваков у вересні минулого року та додав, що в підприємства високий рівень локалізації: всього лише 20% необхідного закуповують за кордоном. До цього він зазначав, що на "Планарі" діє "велика програма з імпортозаміщення".

Але дещо замістити не змогли – спеціальне оптичне скло, яке доводилося купувати за кордоном. Це випливає з митних документів, які передала організація BELPOL.

Дорогий товар із "недружньої" країни

У розпорядженні редакції є копії товарно-транспортних накладних та інвойсів на дві поставки, в яких відправником вказана німецька компанія Охара GmbH, а одержувачем – ВАТ "Планар".

Документи датовані травнем і липнем 2023 року – у цей момент "Планар" ще не перебував під санкціями. Перевезення проходило через склад, розташований у Литві. Предмет поставок – те саме оптичне скло різних розмірів.

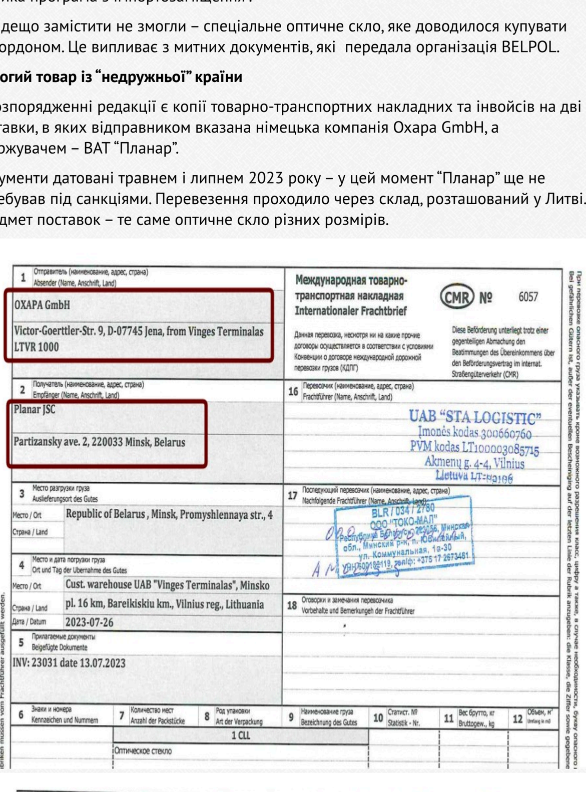

Международная товарно-транспортная накладная / Internationaler Frachtbrief CMR № 6057

1 Отправитель: OXAPA GmbH, Victor-Goerttler-Str. 9, D-07745 Jena, from Vinges Terminalas LTVR 1000

2 Получатель: Planar JSC, Partizansky ave. 2, 220033 Minsk, Belarus

3 Место разгрузки груза: Republic of Belarus, Minsk, Promyshlennaya str., 4

4 Место и дата погрузки груза: Cust. warehouse UAB "Vinges Terminalas", Minsko pl. 16 km, Bareikiskiu km., Vilnius reg., Lithuania, 2023-07-26

5 Прилагаемые документы: INV: 23031 date 13.07.2023

16 Перевозчик: UAB "STA LOGISTIC", Įmonės kodas 300660760, PVM kodas LT100003085715, Akmenų g. 4-4, Vilnius, Lietuva

17 Последующий перевозчик: BLR / 034 / 2780, ООО "ТОКО-МАЛ"

1 CLL, Оптическое стекло

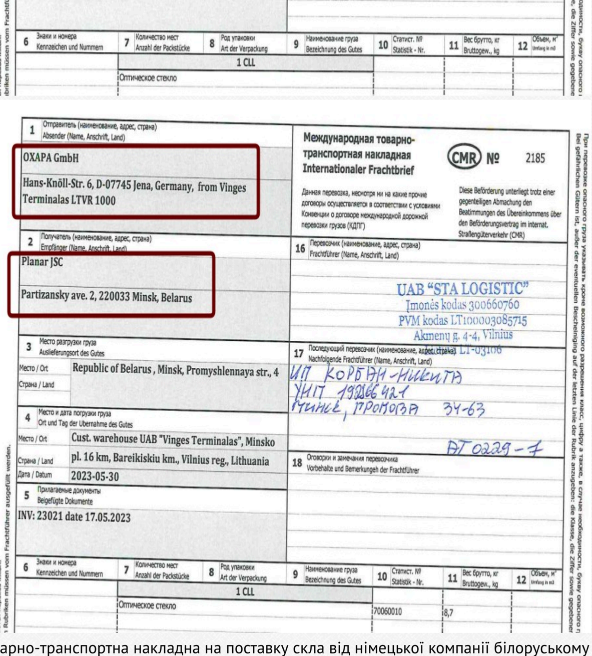

Международная товарно-транспортная накладная / Internationaler Frachtbrief CMR № 2185

1 Отправитель: OXAPA GmbH, Hans-Knöll-Str. 6, D-07745 Jena, Germany, from Vinges Terminalas LTVR 1000

2 Получатель: Planar JSC, Partizansky ave. 2, 220033 Minsk, Belarus

3 Место разгрузки груза: Republic of Belarus, Minsk, Promyshlennaya str., 4

4 Место и дата погрузки груза: Cust. warehouse UAB "Vinges Terminalas", Minsko pl. 16 km, Bareikiskiu km., Vilnius reg., Lithuania, 2023-05-30

5 Прилагаемые документы: INV: 23021 date 17.05.2023

16 Перевозчик: UAB "STA LOGISTIC", Įmonės kodas 300660760, PVM kodas LT100003085715, Akmenų g. 4-4, Vilnius

1 CLL, Оптическое стекло, 70060010, 8,7

Товарно-транспортна накладна на поставку скла від німецької компанії білоруському підприємству в травні 2023 року. Документ надано організацією BELPOL

Загалом у двох поставках – 84 одиниці товару, загальна вартість вантажів перевищує 17 тисяч євро. Країною походження вказана Німеччина.

Найдорожчий виріб коштує понад тисячу євро за штуку. Це спеціалізоване кварцове оптичне скло з високою пропускною здатністю ультрафіолету марки KU1 розміром 23,5×23,5×1,5×1,5 см. Його застосовують в обладнанні, призначеному для виробництва мікросхем. Саме таке випускає "Планар".

Подібного скла заводу потрібно багато. Як зазначив представник BELPOL Владимир Жигар, в одній установці їх може бути понад 150.

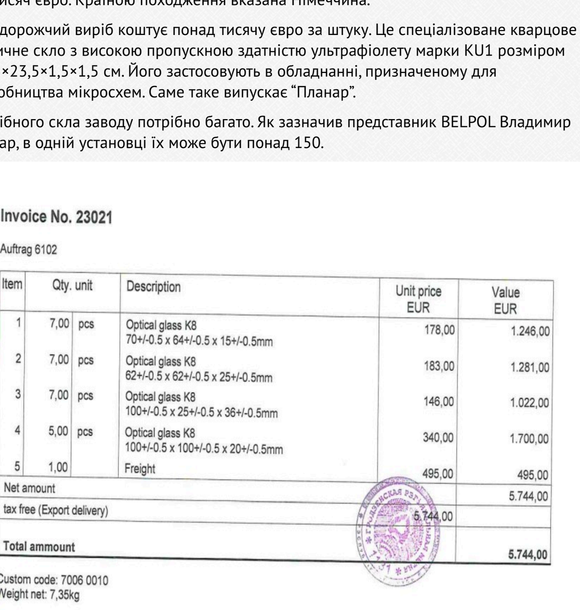

Invoice No. 23021

Auftrag 6102

Item	Qty.	unit	Description	Unit price EUR	Value EUR
1	7,00	pcs	Optical glass K8 70+/-0.5 x 64+/-0.5 x 15+/-0.5mm	178,00	1.246,00
2	7,00	pcs	Optical glass K8 62+/-0.5 x 62+/-0.5 x 25+/-0.5mm	183,00	1.281,00
3	7,00	pcs	Optical glass K8 100+/-0.5 x 25+/-0.5 x 36+/-0.5mm	146,00	1.022,00
4	5,00	pcs	Optical glass K8 100+/-0.5 x 100+/-0.5 x 20+/-0.5mm	340,00	1.700,00
5	1,00		Freight	495,00	495,00
Net amount					5.744,00
tax free (Export delivery)				5.744,00	
Total ammount					5.744,00

Custom code: 7006 0010

Weight net: 7,35kg

Country of Origin: Germany

Delivery conditions: CPT Minsk (custom terminal "Belsotra" (06533))

Invoice No. 23031

Auftrag 6182

Item	Qty.	unit	Description	Unit price EUR	Value EUR
1	5,00	pcs	Optical glass KB, 110+/-0.5 x 110+/-0.5 x 10+/-0.5mm	103,00	515,00
2	6,00	pcs	Optical glass KB, 133+/-0.5 x 133+/-0.5 x 12+/-0.5mm	141,00	846,00
3	10,00	pcs	Optical glass KU1, 50+/-0.5 x 50+/-0.5 x 12+/-0.5mm	72,00	720,00
4	10,00	pcs	Optical glass KU1, 50+/-0.5 x 50+/-0.5 x 15+/-0.5mm	86,00	860,00
5	6,00	pcs	Optical glass KU1, 125+/-0.5 x 125+/-0.5 x 8+/-0.5mm	244,00	1.464,00
6	5,00	pcs	Optical glass KU1, 160+/-0.5 x 160+/-0.5 x 10+/-0.5mm	417,00	2.085,00
7	1,00	pc	Optical glass KU1, 235+/-0.5 x 235+/-0.5 x 15+/-0.5mm	1.089,00	1.089,00
8	5,00	pcs	Optical glass KU1, 107+/-0.5 x 107+/-0.5 x 12+/-0.5mm	226,00	1.130,00
9	10,00	pcs	Optical glass KU1, 110+/-0.5 x 110+/-0.5 x 10+/-0.5mm	218,00	2.180,00
10	1,00		Freight	545,00	545,00
Net amount					11.434,00
tax free (Export delivery)				11.434,00	
Total ammount					11.434,00

Payment terms: prepayment 100%

Custom code: 7006 0010

Weight net: 15,947kg

Country of Origin: Germany

Delivery conditions: CPT Minsk (custom terminal "Belsotra" (06533))

Інвойс на постачання скла від німецької компанії білоруському підприємству в травні 2023 року. Документ надано "Дзеркалу" організацією BELPOL

Що за німецька фірма?

Постачальник "Планара" – німецька компанія Охара GmbH з міста Єна. На своєму сайті вона пропонує оптичні скельця і кристали, інфрачервоні матеріали, кольорові і радіаційно-стійкі скельця, матеріали для полірування і напилення, захисні лаки, а також засоби для очищення і пакування оптики.

До речі, можна оцінити гру слів: німецька фірма вибрала в якості назви Охара – ніби хтось кирилицею написав назву відомого японського бренду скла Ohara.

У 2023 році німецьке підприємство класифікувалося як мале і не мало співробітників, випливає з інформації сервісу бізнес-аналітики на основі відкритих даних North Data. Це можливо, наприклад, якщо компанія віддавала на аутсорс виконання всіх своїх робіт.

Його керуючий директор – Владислав Матусевич, зазначено у реєстраційних даних компанії. Як з'ясувало ЗМІ за допомогою BELPOL, він є постійним резидентом Німеччини, у минулому жив у Мінську. Також Владислав – науковець і автор більше 88 наукових робіт у сфері оптики.

На ім'я чоловіка в різний час також були зареєстровані ще п'ять компаній, що займалися, зокрема, нерухомістю, лазерами та виробництвом інноваційних фотонних матеріалів. Зараз він очолює чотири, всі вони офіційно значаться за однією і тією самою адресою в Єні.

До речі, сайти двох з них – VM-TIM і Охара – виглядають практично ідентично і пропонують до купівлі одні й ті ж товари.

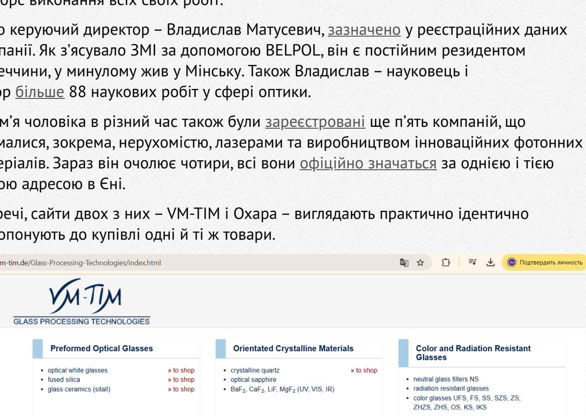

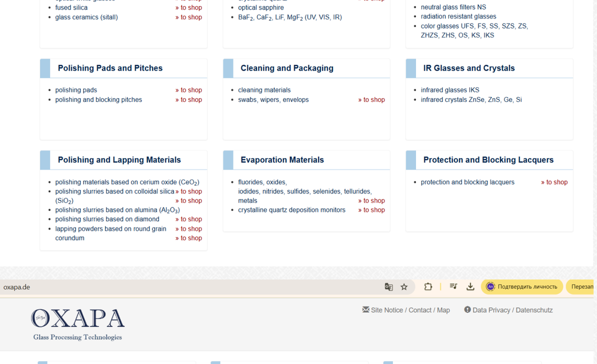

Скріншот головної сторінки сайту oxapa.de

Санкції Австралії, Великої Британії, Канади та США, але не ЄС

У грудні 2023 року білоруський "Планар" потрапив під санкції США. Його додали до списку "за приналежність або підпорядкування уряду Білорусі, а також за дії в його інтересах безпосередньо або побічно". Мінфін США також зазначив зв'язки заводу з Росією, "яка намагається замінити втрачені поставки після відходу іноземних підприємств".

У лютому 2024 року підприємство також потрапило до санкційних списків Великої Британії і Австралії.

У серпні 2024 року "Планар" став однією з п'яти білоруських компаній, на які розширила санкції Канада. Укладачі списку вважали, що вони "діють у складі білоруського оборонного і військово-промислового комплексу та беруть участь у виробництві або ремонті військової техніки, яка забезпечує повномасштабне вторгнення Росії в Україну".

Поки цей матеріал готувався до публікації, у березні 2025 року ВАТ "Планар" і його директор Сергій Аваков потрапили до санкційного списку Євросоюзу. Причину сформулювали так: "Це державне підприємство, що спеціалізується на розробці та постачанні компонентів у галузі мікроелектроніки, які використовуються для виробництва військової техніки, включно з безпілотними літальними апаратами (БПЛА). Воно входить до кластеру державних підприємств, що курується Радою зі стратегічних проєктів під безпосереднім контролем Олександра Лукашенка. ВАТ "Планар" також бере участь у білорусько-російському технологічному і військовому співробітництві. Таким чином, ВАТ "Планар" є частиною білоруського військово-промислового комплексу".

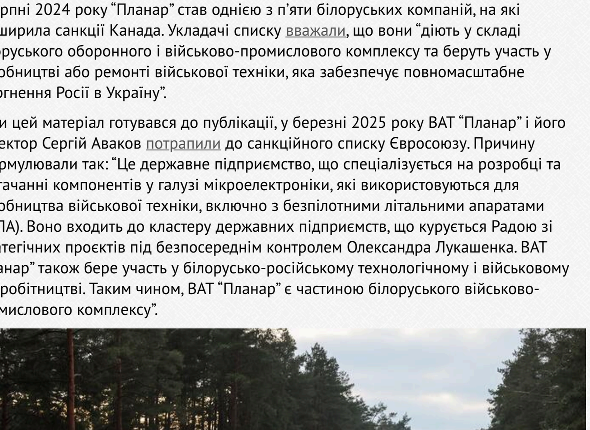

Зображення має ілюстративний характер. Фото: Reuters

Схеми ускладнилися

Після того як США ввели санкції, товари з Німеччини потрапляли на "Планар". BELPOL відомо щонайменше про дві поставки. Однак, йшли вони не напряму.

Так, у лютому 2024 року оптичне скло, а також спеціалізовані клей і лак на 11 тисяч євро відправляли з Німеччини до Білорусі – щоправда, вже через Польщу.

Причому одразу в товарній накладній як одержувача вказали "стороннє" підприємство – "Стройгеодор" з Гродно (продавець клінкерної цегли, металочерепиці та плитки).

Уже після ввезення в Білорусь німецька фірма відправила навздогін лист: у документи закралася помилка, справжнім одержувачем слід вважати ВАТ "Планар".

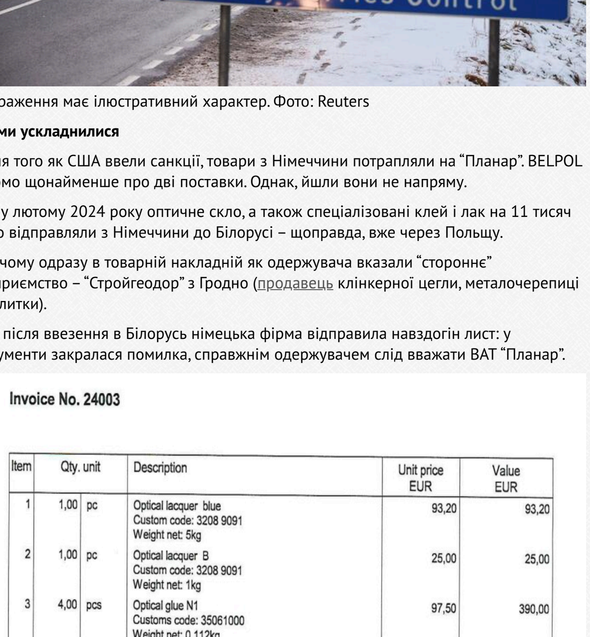

Invoice No. 24003

Item	Qty.	unit	Description	Unit price EUR	Value EUR
1	1,00	pc	Optical lacquer blue, Custom code: 3208 9091, Weight net: 5kg	93,20	93,20
2	1,00	pc	Optical lacquer B, Custom code: 3208 9091, Weight net: 1kg	25,00	25,00
3	4,00	pcs	Optical glue N1, Customs code: 35061000, Weight net: 0,112kg	97,50	390,00
4	4,00	pcs	Optical glue N7, Customs code: 35061000, Weight net: 0,4kg	194,25	777,00
5	40,00	pcs	Optical glass KV, 100-62 x 100-36 x 15-25mm, Custom code: 7006 0010, Weight net: 15,31kg	236,15	9.446,00
6	1,00		Freight	528,00	528,00
Net amount					11.259,20
tax free (Export delivery)				11.259,20	
Total ammount					11.259,20

Payment terms: prepayment 100%

Delivery conditions: CPT Minsk (custom terminal "Belsotra" (06533))

Country of Origin: Germany

Pallet

Weight gross: 28kg

Size: 60 x 40 x 49cm

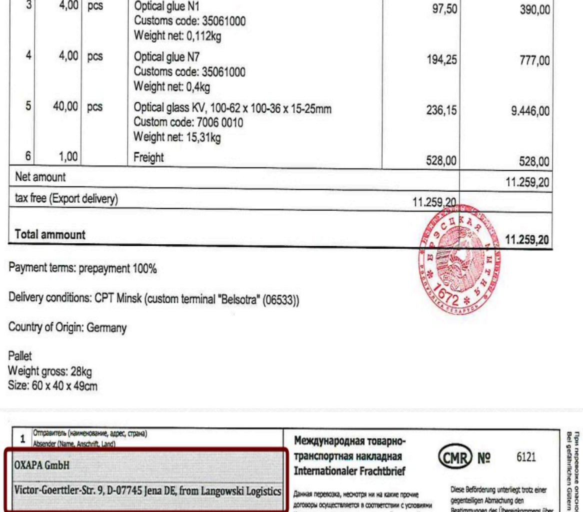

Международная товарно-транспортная накладная / Internationaler Frachtbrief CMR № 6121

1 Отправитель: OXAPA GmbH, Victor-Goerttler-Str. 9, D-07745 Jena DE, from Langowski Logistics

2 Получатель: Private enterprise "Stroygeodor", Puchkova str., 35A, 230001 Grodno, Belarus

3 Место разгрузки груза: Republic of Belarus, Minsk, Promyshlennaya str., 4

4 Место и дата погрузки груза: Cust. Warehouse Langowski Logistics, Parzniewska 18, Parzniewska 18, 05-800 Pruszków, Poland, 22.02.2024

5 Прилагаемые документы: INV: 24003 date 29.01.2024

17 Последующий перевозчик: ООО «СпикаТранс», 225328, Брестская обл., Барановичский район, г.п. Городище, ул. Вокзальная, д. 75, пом. 1

1 CLL, Оптическое стекло, оптический клей, защитный лак для стекла, 28 kg

Товарно-транспортна накладна на поставку скла від німецької компанії білоруському підприємству в лютому 2024 року. Документ надано "Дзеркалу" організацією BELPOL

У квітні 2024 року "схема" знову змінилася. Оптичне скло майже на 25 тисяч євро переправляли через польську Shiko Company System, а німецьку Охара вказали її "відокремленим підрозділом".

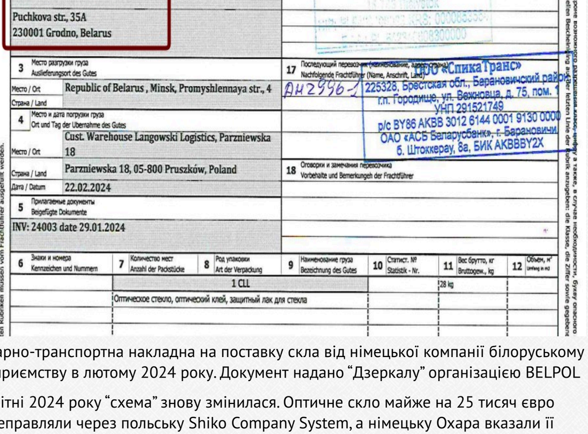

ДЕКЛАРАЦИЯ НА ТОВАРЫ

1 ДЕКЛАРАЦИЯ ИМ 40 ЭД — A 07260/240424/0005169

2 Отправитель/Экспортер: SHIKO COMPANY SYSTEM SP Z O.O. 02014 ПОЛЬША WARSZAWA UL. NOWOGRODZKA 6 4/43, Обособленное подразделение: OXAPA GMBH 07745 JENA VICTOR-GOERTTLER STR. 9

8 Получатель: см. графу 14 ДТ

14 Декларант N 100104937: ОАО "ПЛАНАР" 220033 БЕЛАРУСЬ МИНСК ПР. ПАРТИЗАНСКИЙ 2 КОРП. 2-31.

12 Общ. тамож. стоим.: 860296.71

15 Стр. отправления: ПОЛЬША

16 Страна происхождения: ГЕРМАНИЯ

20 Условия поставки: CPT МИНСК

22 Валюта и общая стоимость по счету: EUR 247967.00

23 Курс вал: 3.4694

29 Орган въезд/выезд: 11,09000, ВА-0901/0000027

31 Маркировка и к-во: 1 ОПТИЧЕСКОЕ СТЕКЛО

33 Код товара: 7006001000

35 Вес брутто, кг: 210.000

38 Вес нетто, кг: 164.750

Митна декларація на постачання скла від німецької компанії білоруському підприємству через польського посередника у квітні 2024 року. Документ надано "Дзеркалу" організацією BELPOL

Фірма-провідник із Польщі виглядає непростою. Згідно з офіційними даними польського реєстру юросіб, компанію заснували дві громадянки Білорусі – 68-річна Лариса Шиманович та 48-річна Наталя Ковальська.

За інформацією BELPOL, Шиманович у Білорусі була пов'язана з оборонкою. У минулому вона працювала на підприємствах, що входять до складу Держвійськпрому: "Агат" і холдинг "БелОМО".

А Наталя Ковальська – дружина Павла Ковальського, співвласника гродненського "Стройгеодора", який був "помилковим адресатом" лютневої поставки.

У минулому, за даними BELPOL, вона працювала на Гродненській регіональній митниці та в тому ж "Стройгеодорі". Зараз же в соцмережах представляється як керівниця центру фінансової грамотності для дітей.

Що кажуть самі компанії?

Журналісти спробували зв'язатися з Shiko Company System, проте безуспішно.

А ось керуючий Охара GmbH Володимир Матусевич погодився поспілкуватися з журналісткою. Він пояснив, що "Планар" не входить до санкційного списку Євросоюзу, а обмеження США і Великої Британії не зачіпають європейські компанії (розмова відбулася 17 березня 2025 року, до введення санкцій ЄС проти білоруського заводу).

-Буквально сьогодні перед вашим дзвінком я перевірив ще раз. На цю хвилину цей код чистий для експорту як у Білорусь, так і в Росію (йдеться про товарний код 7006 0010, який використовується митними органами для ідентифікації оптичного скла. – Прим. ред.), – зазначив співрозмовник.

Також, за його словами, немає заборони продавати оптичне скло посереднику з ЄС, який згодом може мати намір перепродати його в Білорусь. Матусевич наголосив: усі поставки перевіряють контролюючі органи.

Він каже, що з 2023 року німецька компанія Охара сама збиралася перестати працювати з білоруськими та російськими компаніями, оскільки санкційні списки постійно зростали, верифікувати потенційних партнерів ставало дедалі складніше, додавалися й обмеження з боку банків. Матусевич стверджує, що з грудня 2023 року німецька фірма перестала укладати договори з Білоруссю і Росією. А поставлене у 2024-му – це "хвостики" за укладеними раніше контрактами.

-Цілком можливо, що ви побачите вхід [товару] в Білорусь у першому кварталі 2024 року. Це саме через складний пакет фінансових санкцій. <…> У цьому випадку я допускаю, що від нас пішло в грудні [2023-го], а туди прийшло в лютому [2024-го], умовно кажучи, – вважає чоловік.

Співрозмовник підтвердив разові поставки продукції Охара на адресу білоруського підприємства "Стройгеодор" і польської компанії Shiko Company System. Він стверджує, що не надсилав листа про помилкового адресата поставки (його опубліковано вище). Матусевич не зміг пояснити, чи знав про те, куди ці товари вирушили після.

-У мене є поставка на "Стройгеодор". Чи пішла вона на "Планар" – я не можу сказати. У мене даних немає таких. Я не виключаю, що таке може бути. Але знову ж таки, я повторююся, якщо хтось у нас купив продукцію і продав її кудись іще – це не заборонено, – пояснив він.

Наприкінці розмови співрозмовник заборонив згадувати в публікації своє ім'я та назву компанії. Також він попросив журналістку "передати знайомим", щоб йому "більше не дзвонили і не ставили запитання".

Автор: Олександра Реквісова

Теги: Ковальський Павел, Ковальская Наталья, Матусевич Владимир, Охара GmbH, Аваков Сергей, Ростех, Shiko Company System, Німеччина, Германия, Росія, Россия, Білорусь, Белорусь, ООО Планар

Максим Левченко
ВИПУСКОВИЙ РЕДАКТОР

08 квітня 2025 г., 23:53 Переглядів: 2146 Коментарі: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Важливі новини

05.06.2026 Михайло Рева освоює мільярди на відбудові енергетики через експзаступника голови ОП Кирила Тимошенка #КМДА #КГГА #Тендери

02.06.2026 Родина голови Аудиторської служби Алли Басалаєвої виводить сотні тисяч євро за кордон та «покриває... #ГАСУ #ДАСУ #НАПК

ЦЕНЗУРА — ЯК ОБІЙТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини

По даті | По переглядам | По коментарям

16:41 Пєсков прокоментував відкритий лист Зеленського до Путіна: "Такі речі не мають бути публічними"

16:34 У центрі Львова символічно "одружили" одностатеву пару під час прайду

16:27 Зеленський через Абрамовича передав Путіну пропозицію про двосторонню зустріч – FT

16:21 На фронті птахи почали використовувати оптоволокно з дронів для будівництва гнізд – військовий

16:15 СБУ опублікувала фото уламків дрона, який атакував ядерний об'єкт поблизу Чорнобиля

Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне

16:09 У проєкті змін до бюджету немає коштів на обіцяне підвищення зарплат військовим, – нардеп Железняк

16:04 У Запоріжжі під час весілля збили «шахед»: дрон упав на дах житлового будинку

15:57 У Німеччині затримали чоловіків,

Коментарі:

comments powered by Disqus

Головна: Про нас, Статті, Архів, Закони, Контакти
Новини: Рейдерство, Корупція, Економіка, Новини світу
Конфлікти: Політика, Корпоративні конфлікти, Кримінал
Позиція: Коментарі, Різне
Думка: Політика, Економіка
Події
Відео

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал

Реклама на сайті • Наші партнери

Політика конфіденційності

Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

0.042887